

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 lipca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Pietruszyński (przewodniczący)

SSN Andrzej Tomczyk

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek (sprawozdawca)

w sprawie **B. P.**,

skazanej za czyn z art. 178a § 4 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 16 lipca 2026 r.,

w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,

kasacji obrońcy skazanej od wyroku Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu

z dnia 13 stycznia 2026 r., II Ka 369/25,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Tarnobrzegu

z dnia 6 października 2025 r., II K 565/25,

**1. uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w Tarnobrzegu do ponownego rozpoznania w
postępowaniu odwoławczym;**

**2. zarządza zwrot B. P. uiszczonej opłaty od kasacji w kwocie
450 (czterysta pięćdziesiąt) złotych.**

Andrzej Tomczyk

Marek Pietruszyński

Małgorzata Wąsek-Wiaderek

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Tarnobrzegu z dnia 6 października 2025 r., II K 565/25, B. P. została uznana za winną czynu z art. 178a § 4 k.k., za który wymierzono jej karę roku pozbawienia wolności oraz orzeczono środek karny dożywotniego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych, świadczenie pieniężne na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym i Pomocy Postpenitencjarnej w kwocie 10000 zł i przepadek równowartości pojazdu mechanicznego.

Po przeprowadzeniu postępowania odwoławczego, zainicjowanego apelacją obrońcy oskarżonej, Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu wyrokiem z dnia 13 stycznia 2026 r., II Ka 369/25, utrzymał zaskarżony wyrok w mocy.

Kasację od tego wyroku wniósł obrońca skazanej, który zaskarżył go w całości i zarzucił *„rażące naruszenie przepisów postępowania mogące mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, to jest art. 439 § 1 pkt. 1 i pkt. 2 k.p.k. przez to, że w składzie Sądu odwoławczego brała udział osoba nieuprawniona do orzekania, przez co Sąd był nienależycie obsadzony, gdyż w składzie Sądu uczestniczyła – jako sędzia przewodniczący i sprawozdawca – powołana na urząd sędziego Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu – X. Y., prawnik wobec którego z uwagi na model procedowania i opiniowania kandydata na to stanowisko naruszono art. 187 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej bowiem „Krajowa Rada Sądownictwa ukształtowana w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018r., poz. 3) nie jest organem tożsamym z organem konstytucyjnym, którego skład i sposób wyłaniania reguluje Konstytucja RP, w szczególności w art. 187 ust. 1 Konstytucji, w rozumieniu uchwały Sądu Najwyższego sygn. I KZP 2/22 z dnia 8 czerwca 2022r.”*, co w efekcie prowadzi do wniosku, że skład Sądu wyłoniony z udziałem tak powołanego sędziego prowadzi do uznania, że skład Sądu nie stanowił Sądu „ustanowionego na mocy ustawy”, o którym mowa w art. 6 ust 2 Konwencji EKPC”. Obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi właściwemu, niezależnemu i niezawisłemu, powołanemu ustawą.

Odrębnym pismem obrońca wniósł także o wstrzymanie wykonania zaskarżonego kasacją wyroku.

W odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja obrońcy okazała się oczywiście zasadna, co umożliwiło jej rozpoznanie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Sąd Najwyższy jest związany uchwałą połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA-I-4110-1/20 (OSNK 2020, z. 2, poz. 7). Wykładnia prawa zawarta w tej uchwale jest nadal obowiązująca i w myśl art. 87 § 1 ustawy o Sądzie Najwyższym (tj.: Dz. U. z 2024 r., poz. 622) Sąd Najwyższy pozostaje nią związany jako zasadą prawną. Sąd Najwyższy konsekwentnie stoi na trafnym stanowisku, że nic w tym względzie nie zmienił wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r., U 2/20, OTK-A 2020, poz. 61 (tak: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2022 r., I KO 79/21 i I KO 80/21; por. także m.in.: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2023 r., IV KZ 59/21; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2023 r., II KK 489/21; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2023 r., II KK 74/22). W uchwale połączonych Izb Sąd Najwyższy orzekł, że: „Nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. [...] zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3), jeżeli wadliwość procesu powoływania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.” W uzasadnieniu tej uchwały Sąd Najwyższy podkreślił, że wadliwość procedury nominacyjnej nie powoduje automatycznie, iż sąd powszechny z udziałem sędziego powołanego w takiej procedurze jest sądem nienależycie obsadzonym w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Pogląd zawarty w uchwale połączonych Izb Sądu Najwyższego został następnie potwierdzony w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 (OSNK 2022, z. 6, poz. 22).

Istotne jest również stanowisko Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawie *Reczkowicz p. Polsce*. ETPCz wskazał w nim na negatywny wpływ nowelizacji ustawy o KRS na prawo stron do „sądu ustanowionego ustawą”, stwierdzając: „na mocy ustawy nowelizującej z 2017 r., która pozbawiła gremia sędziowskie prawa do powoływania i wyboru sędziów zasiadających w KRS – prawa przyznanego im przez dotychczasowe ustawodawstwo i mającego oparcie w standardach międzynarodowych – władza ustawodawcza i wykonawcza uzyskały decydujący wpływ na skład KRS [...]. Ustawa praktycznie usunęła nie tylko dotychczasowy system przedstawicielski, ale także gwarancje niezależności sądownictwa w tym zakresie. W rezultacie umożliwiło to władzy wykonawczej i ustawodawczej bezpośrednią lub pośrednią ingerencję w procedurę powoływania sędziów, z której możliwości te władze skorzystały – o czym świadczą chociażby okoliczności towarzyszące zatwierdzaniu kandydatów na sędziów do KRS [...] (pkt 274 wyroku z dnia 22 lipca 2021 r., skarga 43447/19). W późniejszym wyroku Wielkiej Izby z dnia 15 marca 2022 r. w sprawie *Grzęda p. Polsce* (skarga nr 43572/18) ETPCz przyjął, że „[...] cały ciąg wydarzeń w Polsce [...] wyraźnie wskazuje na to, że kolejne reformy sądownictwa miały na celu osłabienie niezawisłości sędziowskiej, poczynawszy od poważnych nieprawidłowości w wyborze sędziów Trybunału Konstytucyjnego w grudniu 2015 r., poprzez przebudowę KRS i utworzenie nowych izb w Sądzie Najwyższym, po rozszerzenie kontroli Ministra Sprawiedliwości nad sądami i zwiększenie jego roli w zakresie odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów” (pkt 348). Przywołane stanowisko o statusie KRS zostało podtrzymane także w innych orzeczeniach ETPCz (por. wyrok z dnia 8 listopada 2021 r., *Dolińska-Ficek i Ozimek p. Polsce*, skargi nr 49868/19 i 57511/19; wyrok z dnia 3 lutego 2022 r., *Advance Pharma sp. z o.o. p. Polsce*, skarga nr 1469/20, wyrok pilotażowy z dnia 23 listopada 2023 r., *Wałęsa p. Polsce*, skarga nr 50849/21).

Powodem uchylenia wyroku w tej sprawie jest orzekanie przez Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu z udziałem SSO X. Y., powołanej na urząd sędziego Sądu Okręgowego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie

określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3; dalej: ustawa nowelizująca KRS). Krajowa Rada Sądownictwa uchwałą numer [...] zarekomendowała Panią X. Y. do powołania na stanowisko sędziego Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu i na podstawie tej uchwały Prezydent postanowieniem z dnia [...] 2022 r., numer [...], powołał ją na stanowisko sędziego tego Sądu.

Sądy orzekające z udziałem SSO X. Y. były już poddawane testom niezależności i bezstronności, które dały wynik negatywny (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 20 listopada 2024 r., III KK 386/24; z dnia 11 grudnia 2024 r., III KK 208/24 (w tej sprawie Sąd Najwyższy przeprowadził test niezależności tego sędziego jako delegowanego do Sądu Okręgowego na podstawie delegacji Ministra Sprawiedliwości); z dnia 2 kwietnia 2025 r., III KK 580/24; z dnia 14 maja 2025 r., III KK 446/24; z dnia 23 lipca 2025 r., III KK 200/24; z dnia 3 września 2025 r., III KK 375/25; z dnia 9 grudnia 2025 r., III KK 594/25; z dnia 11 czerwca 2026 r., III KK 23/26). Sąd Najwyższy w niniejszym składzie nie znajduje podstaw do podważenia argumentacji wyrażonej w uzasadnieniach przywołanych wyroków.

Odnosząc się do okoliczności determinujących negatywny wynik testu niezależności i bezstronności, należy wskazać następująco:

- w dniu 27 czerwca 2018 r., będąc jeszcze sędzią Sądu Rejonowego w N., Sędzia X. Y. została powołana przez Ministra Sprawiedliwości do Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w Rzeszowie – decyzję (numer [...]) z upoważnienia Ministra Sprawiedliwości podpisał podsekretarz stanu Ł. P.;
- z dniem 11 lipca 2019 r. Pani X. Y. została przez Ministra Sprawiedliwości powołana na stanowisko wiceprezesa Sądu Rejonowego w N. na okres 4 lat – decyzję (numer [...]) z upoważnienia Ministra Sprawiedliwości podpisał podsekretarz stanu Ł. P.;
- sędzia X. Y. podpisała listy poparcia kandydatów do Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej przepisami ustawy nowelizującej: w 2018 r. w stosunku do R. P., w 2021 r. w stosunku do Ł. P. (w procedurze zakończonej w 2021 r.), w 2021 r. w stosunku do R. P. (w procedurze zakończonej w 2022 r.);
- sędzia X. Y. konsekwentnie ubiegała się o awans w procedurze przed Krajową Radą Sądownictwa ukształtowaną w trybie przepisów ustawy nowelizującej – pierwotnie

nie otrzymała rekomendacji w uchwale z dnia 28 października 2021 r., numer 1459/2021.

Poza powyższymi faktami, które same w sobie mają istotne znaczenie z punktu widzenia wyniku testu niezależności i bezstronności, należy zwrócić uwagę na dwie okoliczności. Po pierwsze SSO X. Y. podpisywała listy poparcia kandydatów do KRS już po wydaniu orzeczeń kwestionujących sposób wyboru składu osobowego Krajowej Rady Sądownictwa i wskazujących na negatywne skutki funkcjonowania tak ukształtowanej Rady, związane z jej powiązaniem z władzą polityczną, które były znane powszechnie. Nastąpiło to zwłaszcza po wydaniu opisaną w pierwszej części uzasadnienia uchwały połączonych Izb Sądu Najwyższego oraz orzeczeń trybunałów międzynarodowych: wyroku TSUE z dnia 19 listopada 2019 r., C-585/18, C-624/18 i C-625, czy powoływanego już wyroku ETPCz w sprawie *Reczkowicz p. Polsce*.

Po drugie, istotną okolicznością są zależności występujące pomiędzy opisanymi wyżej zdarzeniami i osobami. Nie można zignorować faktu, że to właśnie podpisy Ł. P. znajdują się zarówno na powołaniu do sądu dyscyplinarnego, jak i powołaniu na stanowisko wiceprezesa Sądu Rejonowego w N.. Powyższe, z uwzględnieniem zbieżności czasowej, nasuwa istotne, negatywne skojarzenia i wątpliwości co do powiązania faktu podpisania listy poparcia do KRS dla Ł. P. po wcześniejszym, dwukrotnym sygnowaniu przez niego decyzji personalnych dotyczących Pani X. Y.. Ponadto, Krajowa Rada Sądownictwa w składzie z sędzią, którego poparła sędzia X. Y., brała udział w jej postępowaniu awansowym, wydając rekomendację awansu na stanowisko sędziego Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu.

Sąd Najwyższy nie ocenia w procedurze testowej subiektywnej bezstronności sędziego w danej sprawie, ale właśnie niezależność instytucjonalną czyli to, czy wobec istotnego powiązania z przedstawicielami ówczesnej władzy wykonawczej, przeprowadzającej „reformy” demolujące niezawisłość sędziowską, taki sędzia może być postrzegany jako niezawisły i niezależny. Wszystkie wskazane okoliczności postrzegane wspólnie muszą zostać ocenione jako wystarczające dla stwierdzenia, że sąd z udziałem SSO X. Y. nie był sądem należycie obsadzonym w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Sąd Najwyższy dostrzega, że wyrok Sądu odwoławczego został wydany już po zmianie władzy wykonawczej, z którą związki SSO X. Y. zostały opisane powyżej. Sąd Najwyższy w niniejszym składzie podziela stanowisko wyrażone w orzecznictwie Sądu Najwyższego, wskazujące powody, dla których nadal aktualna jest uchwała połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 sierpnia 2025 r., IV KK 134/25).

Przeprowadzając postępowanie ponownie, Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu uwzględni prawo stron postępowania do rzetelnego procesu i bezstronnego, niezależnego (także instytucjonalnie) sądu.

Rozstrzygnięcie o zwrocie opłaty uzasadnia art. 527 § 4 k.p.k.

Z uwagi na uchylenie wyroku bezprzedmiotowym było rozpoznawanie wniosku o wstrzymanie.

Mając na uwadze powyższe, należało orzec jak w sentencji wyroku.

[J.J.]

[r.g.]

Andrzej Tomczyk Marek Pietruszyński Małgorzata Wąsek-Wiaderek